

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

10. Præcepta de Oratione Natalitia: Partes & Capita Genethliacæ orationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

beros floruerint, & propulsatis atque auer-
sis malis, felices, fortunatique euaserint, vt
Anchisæ, Aeneæ opera, contigit. Opus est
etiam personas illorum, qui matrimonio con-
iunguntur, nequaquam silentio præterire, sed
harum quoque laudes in medium afferre. A-
liquando igitur hac dicendi forma in princi-
pio, aliquando in fine utendum est. Si enim
personæ fuerint gloria admodum celebres, in
principio, si minus insignes, hæc erunt sub-
denda, & ultimo loco recensenda. Laus autē,
ea quæ in laudationibus sunt, continebit, &
loci ijdem ipsi erūt, à patria, à genere, à natu-
ra, ab educatione; & quod æquales, similes,
certique ambo sunt. Sumes itidem laudandi
argumentum ab ipsorum parentibus, atque
maioribus: qui profectò si ex eadem sunt pa-
tria: quod iam diu familiares, atque peculiare
ex loco sint: si autem ex diuersis, quod à Dijs
optimis maximè in hac societatem coacti
fuerint: item si ex eodem genere sunt, quod
incrementum, amplificatio, & familiaritas
affinitatis alia ad aliam accessit: perinde vin-
culum multo firmius, & validius effectum
est. Quando autem a varijs studijs, atque in-
stitutis sunt, vt militiæ, vt literarum, concen-
rum hunc, cum sapientiæ sit adiuncta forti-
tudo, optimum esse cõsentaneum est. Adde
in super, quales par est futuros illos, qui ex his
procreati suscipiuntur. si autem tu ipse, qui o-
rationem haberes. vxorem duceres, de hoc
ipso eleganter, & venuste exordiū faciendum
est: quod si amatores amores, & delicias suas
laudant, multo nimirum magis te decet ma-
trimonium laudare, quam illos suas ipsorum
delicias: & quod oratione, & disciplina etiam
ex hoc utendum est, tanquam iam exordien-
tem, & de filijs vaticinantem, quod & ipsos
in ijs, quæ ad disciplinam pertinent, præstan-
tes eualuos verisimile, ac nequaquam disse-
raneanū est. A simplici verò elocutione nõ erit
discedendum, sed Xenophõris, & Nicolstrati
vestigijs in hærendum, in paucis ad grauitatē
orationem efferendo, si alicubi sententiã
cogat magnitudo. Hæc ille.

Genethliaci
artificium.

Precepta de oratione natalitia.
Patres, & cupita Genethliacæ Ora-
tionis.

CAPVT. X.

PRIMò occurrit, Tempus & dies, si quid in
eo celebre. Calendarialibus felices æsti-
mabantur. Item dies septimus, & sextus. No-
nus dies mensis Soli cõsecratus. Quintus de-
cimus Mineruæ sacer & plenilunio illu-
stris.

Secundò, Anni tempestas commenda-
da.

Tertiò, Dies festi, si ita contingat, com-
memorandi.

Quartò, Locus in quo quis natus est, con-
siderandus.

Quintò, Familia eius, qui laudatur, com-
memoranda.

Sextò, Deueniendum ad partem orationis
præcipuam, quæ est laudatio eius, cuius dies
natalis anni uersaria memoria celebratur, vbi
præscribitur modus & character istius lauda-
tionis.

Septimo, precatio & votum.

SEQUITUR oratio quæ in puerorū natiuitate
dici consuevit: nuptias enim partus suble-
quatur oportet: quam & ipsam hoc modo
conuenit perficere. Cum natiuitatis vnuscu-
iusque principium sit dies, in qua in lucem
editur, pauca de die dicantur necesse est, quæ
quasi laudem occasionis cuiusdã & opportu-
nitatis, complectantur, atque contineant. Si
vtique proprium aliquid in signe, vel decorū
præter alios dies habuerit: vt si calēdis natus
sit, quod est mensis principium, principium
autem est optimū, & a principio sunt omnia:
& quod est totius dimidium, vel totum, au-
ctore Platone. Si verò septimus, vel sextus
sit, sacros hos dies, Dijsq; dicatos esse dice-
mus, & communitatē quandam esse cum dijs
ipsis, ob natiuitatis opportunitatem. Poteris
etiam de nono dicere, quod est soli cõsecra-
tus: & quod cõsentaneum est, illum qui in
eiusmodi die natus fuerit, insignem & illu-
stre euasurum, & forte etiam (quem admo-
dum est Solis natura) beneficum. Si autem
fuerit quintusdecimus, hunc itidem Mineru-
æ attribui, & in hoc perfectum esse plenilu-
nium: & quod par est, huius viri natiuitatē e-
iusmodi futurã, vt in ea nihil desit. Eodē etiã
modo de reliquis diebus, quos aut principio,
aut fini accommodare studebis: & considera-
tis ijs, quæ in medium possis afferre, sic lau-
dem cõficere conaberis. Postmodum verò &
tempus cuiusmodi sit, considerate necessari-
um erit: & omnem tempestatem, aut hyc-
mis, aut veris, aut reliquarum anni partium,
quem-

Dies nono
mensis Soli
Sacer,

Superstitio
antiqua
Dies 15.
Minerva
cõsecratus.

quomodo in laudibus ad ludos attinē-
tibus, temporum proprietates indicimus,
hæmi sanē fortitudinem, veri speciosam ven-
ustatem tribuentes, ætati agrorum fructus,
& bonorum omnium copiam: reliquo autē
tempori, operum vacationem, & laborum
quietem.

Erunt præterea significanda, quæ aliquan-
do accidere temporibus: ut si quis natus sit
diē festo, scilicet Baccanalibus, aut mysterijs,
aut aliquibus publicorum conuentuum so-
lemnibus celebratibus. Hæc enim omnia ar-
gumenti facultatem ad proficquendas laudes
tibi suppeditabunt.

Hinc autem ad ea loca, in quibus natus est
aliquis, veniendum.

Primum quidem ab eo, quod nationem
continet, ad Asiam, ad Europam videlicet:
& hinc rursus explicandum, si natio Græca
sit: vel barbara: si sapientia, aut fortitudine
prædita, vel si aliquid eiusmodi insigne, at-
que præclarum in se habuerit. Deinde ad il-
lud quod continetur, progrediendum, ut que-
nam sit ciuitas, & ipsorum metropolis: aut si
sit ei, quæ primum dignitatis locum obrinet,
in honore proxima, hæmpla, & florens, si
frequenti hominum multitudine referta, si
ingenijs, hæcunda, ac ad virorum virtutem
fertilis, aut si aliquod aliud ciuitatis strenue
factum fuerit. Tum ea, quæ in vrbe conti-
nentur, prosequeris, ex qua familia quis na-
tus sit, quod non ex humili, & abiecta, quod
non ex ignobili, sed ex præclaro genere: ex
quibus auis, & parentibus, quorum laudem
(prout res copiam suppeditauerit) perstrin-
ges.

Ad hæc, ad laudem illius de cuius lauda-
tione agitur, cuiusq; est natalis dies, deueni-
es, quamam sit natura, tum in ijs, quæ ad ani-
mi magnitudinem attinent. Si magnus sit, A-
iaci: si pulcher, & fortis, Achilli similem
dices, si boni, & prudentis consilij, aut iu-
stus, aut moderatus, & temperans fuerit, cõ-
gruentibus personis, Nestori, Themistocli,
Aristidi, Phocioni illum æquiparabis. Si co-
mis, & facilis sit, quod excandescētiã quã-
dam laudabili mansuerudine admistam ha-
bet, & quod ad agendum est efficax. Si autem
paruus sit, ut Tydeus, & Conon.

Explicabis etiam, qualis sit in ijs, quæ ad
dependam vitam pertinent: si laurus, & ele-
gans sit, si magnificus; qualis in priuatos,
qualis erga ciuitatem, tum liberalitate, tum

cæteris rebus, quæ ad honoris, & gloriæ stu-
dia spectant.

Item si in aliqua scientia sit eminens, ut
in medicina, aut in rhetorica, aut in philoso-
phia, apposite, ut debet laus, qui in his est, in-
ducenda erit, ad quæcumq; horum singula
virtutia videbuntur. Sic enim multiplex, hæmpla,
& copiosa fiet oratio, ut, comprehendere possit,
qualis olim iam fuit, qualis est in præfenti tẽ-
pore, qualemque in postèrum fore consenta-
neum est. In hoc autem cum erimus, nequa-
quam alienum, aut absurdum fuerit, si ram ab
alijs Dijs, quam ab ijs, qui natalibus præfunt,
precibus petierimus, ut præfens vita, atque
futura, melior quam præterita contingat, ac
ut confectis multis temporum spatijs, liceat
ad maturam, hæcilem, fortunatamque sene-
ctutem peruenire. Hæc Dionysius.

P R A E C E P T A D E
Epithalamijs.

Hoc est de orationibus, quæ ad thalamum
perfectis nuptijs recitari sole-
bant.

Œconomia.

C A P V T X I.

Hæc oratio eadem fere est cum nuptiali. *Epithala-
mij partes.*

Exordium à propositione dicendorum.
Prima pars nuptiarum laus obiter percur-
renda.

Secunda laus coniugum, & eius præcipua
capita.

Tertia, Affectus, atque studium ante ma-
trimonium, & diligentia in his nuptijs concil-
iandis.

Quarta, popularium, atque affinium læticia
ex isto connubio, ipsarumque nuptiarum ce-
lebritas.

Quinta, Variæ personarum, quæ occurrent
circumstantiæ.

Sexta pars, cohortatio ad mutuam concor-
diam. Sic igitur ille.

Ante Orationem de Natiuitate, id enim
multiplex, hæmpla, & copiosa fiet oratio,
quæ apud thalamum dici consuevit, &
ea, quæ separatim dicuntur, solet attingere: